

Izložba 100 godina od dolaska Cara Franje u Mostaru

100 godina od posjete Cara-kralja Franje Josipa I Mostaru (3. Juni 1910. – 3. Juni 2010. godine) Povodom obilježavanja 100 godina od posjete prestolonasljednika Cara-kralja Franje Josipa I (Franz Joseph I), u odjeljenju književnosti Muzeja Hercegovine u Mostaru, u galeriji spomen kuće Svetozar Ćorović na Luci, 3. juna 2010. godine otvorena je izložba koja je pripremljena za ovu priliku, a otvorena je za posjetitelje do 10. juna 2010. u vremenskom periodu od 10 - 12 sati.

Izložbu sačinjavaju fotografije iz fundusa Muzeja na kojima je zabilježena Careva posjeta Mostaru, njegov defile kroz grad, te članci lokalnog časopisa Musavvat koji opisuju povod posjete Cara-kralja Mostaru te prilike u kojima se ova posjeta odvijala. Na ukupno 17 panoa sa fotografijama upriličena je postavka "posjeta Cara-kralja Mostaru" kao i sve popratne zabilješke koje su okarakterisale ovu posjetu. Zabilježena je svaka postaja Careve posjete, od samog doëeka gradskih zvaniènika predvođenih tadašnjim gradonaèelnikom Mujagom Komadinom, zatim vjerskih službenika svih vjerskih zajednica, vojna parada, koja je doduše trajala znatno kraëe nego planirano zbog visoke temperature koja ja vladala toga dana u Mostaru. Uprilièen je i sveèani ruèak na kojem su lokalne uzvanice imale priliku da objeduju sa Carem-kraljem u Hotelu Neretva, koje je i malo duže potrajao. Tom prilikom je Car-kralja darivan razlièitima poklonima kako seto samo u Mostaru zna uprilièiti. Ono èe to je posebno interesantno istaei za posjetu Cara-kralja Mostaru, jesu uvjeti u kojima je ova posjeta protekla i Carevo oduèevljenje i zadovoljstvo samim gostoprimstvom cijelog graðanstva poèev od samog gradonaèelnika, vjerskih zajednica, firma i obiènog svijeta, tako da su svi dali svoj maksimum da ova posjeta protekne u èe to boljem izdanju, jer ipak radilo se o vladaru velike monarhije kojoj je sada pripadala i Bosna i Hercegovina. Da je sve prošlo u najboljem redu i bez ijednoga incidenta govori oproètajno pismo Cara-kralja zemaljskom poglavaru u kojem Car-kralj lièno izražava svoje zadovoljstvo, te kako je jedino u Mostaru imao neposredan kontakt sa svojim najmlađim podanicima, tako da su policijske snaga u gradu Mostaru toga dana imale višednu reprezentativnu ulogu, nego li je bilo ikakve potrebe za bezbjednost Cara-kralja i njegove pratnje. Prije samog odlaska iz naèeg grada uprilièen je i defile Cara-kralja Franje Josipa I kroz grad, a kako je to proteklo donosimo samo jedan isjeèak nepoznato autora koji je taj dan bio u Mostaru i zabilježio posjetu Cara-kralja, a isti taj èlanak je poslije i objavljen, a ovdje donosimo samo jedan fragment:

Vožnja Cara – kralja kroz Mostar Dok je trajalo poklonstvo, pa objed u hotelu, publika se redala poglavnim ulicama kuda æe se Car – kralj provesti i zauzimala mjesto u gustim redovima, èekajuæi ga nestrpljivo. Kraj sve ogromne navale svjetine, ipak sveto prolazi, stavlja se i èeka u potpunom redu. Nikom ne pada na um, da kvare red, a policija i vojnièstvo i ako je spremno bilo, nije imalo povoda, da teroriziraju tu silnu svjetinu i poziva na red, jer je u svakoga èuvstvo, da danas za ovo nekoliko èasova valja uzorno doèekati i ispratiti Cara – kralja. Svjetina je prekrila vas Mostar. Negdje se leluja, a negdje stoji mirno i èeka. Poslije tri sata po. p. izaøe Car – kralj iz hotela i sjede u koèiju, te otpoèe vožnju kroz Mostar. A èe ta da vam reèem o toj vožnji? Bjeèe to pravi trijumfalni pohod jednoga idealno popularnoga vladara kroz guste redove svojih najmlađih podajnika, kroz svoj mostarski i hercegovaèki narod, koji Ga na korak daljine èeka, klanja mu se i klièe mu beskrajnim Živio! Vas zajapren od oduèevljenja, radosti i zadovoljstva. Kao talas u vazduhu leluja se to klicanje, a sjedi vladar se desno lijevo klanja i salutira vojnièki, a vidi mu se sa lica, kako Mu godi ova blizina naroda, kako veseli ovaj opæeniti oduèevljeni pozdrav. Za po sata se provezao Car – kralj kroz Mostar primajuæi poklonstvo Svoga naroda pod vedrim nebom na pozdrave otpozdravlja rukom, kad ga pozdravi himna iz grla srpskih pjevaèa sa terase na ulici i klanjanje bajraka – Car – kralj se nasmije i otpozdravlja, smije se zadovoljno na svaèiji pozdrav, podjednako Mu godi ljubav i odanost svega naroda Njegova bez razlike vjere i narodnosti. Nikad ne bi èovjek pomislio, da ta inaèe ovelika razlika imade ipak jednu zajednièku sponu u danom velikom trenutku. To je mirno lice i osoba vladara, Cara – kralja i Gospodara svijeta, a svi mu se klanjaju podjednako od svega srca, iz pune duèevne. To je vladar u onom èasu osjetio i to Mu je izvanredno godilo, jer je ponovno naustice izrazio svoje osobito zadovoljstvo sa doèeka i oduèevljena prijema... Recital posjete Cara-kralja Franje Josipa I govorio je glumac Narodnog pozorièta u Mostaru Nedžad Maksumiæ.